

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowi ustawa o finansach publicznych: dla lat 2000-2009 (Dz. U. 2005 Nr 249, poz. 2104, z późniejszymi zmianami), dla lat 2010-2011 (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1240, z późniejszymi zmianami).

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również: ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. 2001, Nr 142, poz. 1591, z późniejszymi zmianami), ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (jednolity tekst Dz. U. 2001, Nr 142, poz. 1590 i 1592, z późniejszymi zmianami), ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (jednolity tekst Dz. U. 2003 Nr 203, poz. 1966, z późniejszymi zmianami).

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy zwany rokiem budżetowym, w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.

General notes

1. Public finance include the processes connected with the accumulation and allocation of public funds, and in particular: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local self-government entities, contracting liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.

2. The presented data include information regarding revenue and expenditure of budgets of local self-government entities (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. The legal basis defining the processes connected with the accumulation and allocation of public funds is the Law on Public Finances: for years 2000-2009 (Journal of Laws 2005 No. 249, item 2104, with later amendments), and for years 2010-2011 (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1240, with later amendments).

The legal basis for the financial management of local self-government entities is the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990 (uniform text Journal of Laws 2001, No. 142, item 1591, with later amendments), the Law on Powiat Self-government and the Law on Voivodship Self-government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2001, No. 142, items 1590 and 1592, with later amendments), the Law on Incomes of Local Self-government Entities, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 203, item 1966, with later amendments).

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are determined in the budgetary act by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Act of Public Finances.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and

Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy - określające rodzaj działalności oraz paragrafy - określające rodzaj dochodu lub wydatku. Prezentowane dane w podziale na działy i paragrafy opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych z dnia 2 III 2010 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 207, z późniejszymi zmianami).

6. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

1) dochody własne, tj.:

- a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
- b) wpływy z podatków oraz opłat ustalonych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym: podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych,
- c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
- d) środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych;

2) dotacje:

- a) celowe:
  - z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
  - otrzymane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego,
  - otrzymane z funduszy celowych,
- b) §§ 200, 620 - przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich;

expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

5. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets are grouped in accordance with the provisions set forth in the Act on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions - defining types of activity, and into paragraphes - defining types of revenue or expenditure. The presented data, divided into divisions and paragraphes, were compiled in accordance with the Regulation of the Minister of Finance on detailed classification of revenue and expenditure, incomes, expenses and funds from foreign resources dated 2 III 2010 (Journal of Laws No. 38, item 207, with later amendments).

6. Budget revenues of local self-government entities comprise:

1) own revenue, i.e.:

- a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
- b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which: the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions,
- c) revenue from property, e.g., revenues from renting and leasing,
- d) funds for the additional own tasks from non-budgetary sources,

2) allocations:

- a) appropriated:
  - from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
  - received on the basis of self-government agreements,
  - from appropriated funds,
- b) §§ 200, 620 - provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the budget of European funds;

3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

7. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- dotacje,
- świadczenia na rzecz osób fizycznych,
- wydatki bieżące jednostek budżetowych,
- wydatki na obsługę długu publicznego.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

3) *general subsidy from the state budget, comprising equalisation, educational, compensating, balancing, and regional parts.*

7. Expenditure of local self-government entities budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- allocations,
- benefits for natural persons,
- current expenditure of budgetary entities,
- expenditure on public debt servicing.

8. *Information concerning local self-government entities budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.*

TABL. 1 (255).

DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓWREVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM.....	2000	5475573,6	2543758,9	1751146,6	908340,5	272327,5
TOTAL						
	2005	8122824,8	4010751,2	2567571,8	1074782,2	469719,6
	2010	13833128,2	6601628,3	4235362,8	1918941,6	1077195,5
	2011	14455456,0	6987304,1	4219630,3	1933253,3	1315268,3
Dochody własne		6519648,2	2736603,8	2700185,2	555001,9	527857,3
<i>Own revenue</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
udziały w podatkach stanowiących dochód bu- dżetu państwa — w podatku dochodowym		2830452,6	1040016,5	1152747,4	283826,7	353862,0
<i>share in income from taxes comprising state budget revenue — in income tax</i>						
od osób prawnych		427231,3	49440,8	92151,5	10297,6	275341,4
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych.....		2403221,3	990575,7	1060595,9	273529,1	78520,6
<i>personal income tax</i>						
podatek od nieruchomości		1093465,7	638158,8	455306,9	-	-
<i>tax on real estate</i>						
podatek rolny		60300,9	58001,2	2299,7	-	-
<i>agricultural tax</i>						
podatek od środków transportowych.....		67121,9	47468,3	19653,6	-	-
<i>tax on means of transport</i>						
podatek od czynności cywilnoprawnych.....		137137,2	59325,3	77811,9	-	-
<i>tax on civil law transactions</i>						
opłata skarbowa.....		35964,0	17566,9	18397,1	-	-
<i>treasury fee</i>						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (255).

**DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
**REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY TYPE (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiat</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
Dochody własne (dok.) <i>Own revenue (cont.)</i>					
w tym (dok.): <i>of which (cont.):</i>					
dochody z majątku	480997,0	197246,5	258287,9	14313,4	11149,2
<i>revenue from property</i>					
w tym dochody z wynajmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	237126,9	100032,6	122123,5	9452,3	5518,5
<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character</i>					
środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych	403751,4	224830,9	39202,4	43138,1	96580,0
<i>funds for additional financing own tasks from non-budgetary sources</i>					
Dotacje ogółem	3448244,8	1764419,5	498471,9	530094,3	655259,1
<i>Total allocations</i>					
dotacje celowe	2333367,7	1275443,5	385298,1	413693,4	258932,7
<i>appropriated allocations</i>					
na zadania z budżetu państwa: <i>for tasks from the state budget:</i>					
z zakresu administracji rządowej	1380937,2	808754,1	262698,1	177103,3	132381,7
<i>for government administration tasks</i>					
własne	670355,8	366791,7	89108,3	167502,8	46953,0
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	2758,1	1729,3	428,6	389,2	211,0
<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	111978,2	55756,1	31527,5	17559,0	7135,6
<i>for tasks on the basis of self-government agreements</i>					
otrzymane z funduszy celowych	70107,4	15338,5	485,0	893,7	53390,2
<i>received from appropriated funds</i>					
§§ 200, 620	1114877,0	488975,9	113173,8	116400,9	396326,4
§§ <i>200, 620</i>					
Subwencja ogólna	4487563,1	2486280,8	1020973,2	848157,1	132152,0
<i>General subsidy</i>					
w tym część oświatowa	3468550,0	1760762,7	974183,6	673594,9	60008,8
<i>of which on educational tasks</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a *Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.*

TABL. 2 (256).

DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2011 R.REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY DIVISION IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM..... TOTAL	14455456,0	6987304,1	4219630,3	1933253,3	1315268,3
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo ..... <i>Agriculture and hunting</i>	417114,8	177578,0	1846,2	4127,5	233563,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę ..... <i>Electricity, gas and water supply</i>	25065,3	24565,3	500,0	-	-
Transport i łączność ..... <i>Transport and communication</i>	1038559,2	359993,6	330391,8	233289,0	114884,8
Gospodarka mieszkaniowa ..... <i>Dwelling economy</i>	699851,9	280038,4	388944,7	26354,3	4514,5
Działalność usługowa ..... <i>Service activity</i>	66937,1	8406,6	18100,6	35545,3	4884,6
Administracja publiczna ..... <i>Public administration</i>	126573,4	55142,3	38289,4	24948,6	8193,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ..... <i>Public safety and fire care</i>	157909,0	9389,4	71220,7	77087,5	211,4
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych . <i>Corporate income tax and personal income tax</i>	4522799,2	1992692,9	1835407,4	338377,4	356321,5
Oświata i wychowanie ..... <i>Education</i>	370859,6	198915,5	101647,5	61606,3	8690,3
Ochrona zdrowia ..... <i>Health care</i>	109592,6	1244,8	22995,7	60430,1	24922,0
Pomoc społeczna ..... <i>Social assistance</i>	1280511,0	868521,6	269030,4	141911,8	1047,2
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej .. <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	144401,9	54660,6	35122,3	44537,6	10081,4
Edukacyjna opieka wychowawcza ..... <i>Educational care</i>	52217,7	28229,9	12752,5	11148,0	87,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska ..... <i>Municipal economy and environmental protection</i>	310985,3	266292,0	25408,5	7859,0	11425,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego ..... <i>Culture and national heritage</i>	53145,9	30717,5	12131,7	1628,1	8668,6
Kultura fizyczna ..... <i>Physical education</i>	106010,0	74992,3	29535,9	1374,8	107,0

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

**WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW**
**EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY TYPE**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2000	5744094,5	2626171,1	1928031,5	912138,9	277753,1
TOTAL						
	2005	8355728,3	4049216,1	2675946,8	1096308,3	534257,1
	2010	14678735,9	7149017,5	4295840,1	2035080,0	1198798,3
	2011	15073385,0	7463372,6	4211793,0	1993752,3	1404467,1
Wydatki majątkowe		3710728,3	1943585,1	614481,5	420730,6	731931,1
<i>Property expenditure</i>						
w tym na inwestycje ^b		3664500,0	1916364,0	596519,5	420530,6	731085,9
<i>of which investments^b</i>						
Wydatki bieżące		11362656,7	5519787,5	3597311,5	1573021,6	672536,1
<i>Current expenditure</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
dotacje		1182702,2	353344,1	407175,9	129409,1	292773,1
<i>allocations</i>						
w tym dotacje dla zakładów budżetowych, go- sposdarstw pomocniczych, środków specjal- nych i funduszy celowych		33543,8	17331,0	15887,8	325,0	-
<i>of which allocations for budgetary establish- ments, auxiliary units, special funds and ap- propriated funds</i>						
świadczenia na rzecz osób fizycznych		1320756,2	1000760,0	258020,1	48379,7	13596,4
<i>benefits for natural persons</i>						
wydatki bieżące jednostek budżetowych		8504320,0	4035262,2	2761627,5	1357372,3	350058,0
<i>current expenditure of budgetary entities</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
wynagrodzenia		4621402,2	2291853,0	1396864,0	779563,4	153121,8
<i>wages and salaries</i>						
pochodne od wynagrodzeń (składki na ubez- pieczenia społeczne i Fundusz Pracy)		762061,5	395883,7	222929,6	119016,2	24232,0
<i>remuneration-related expenditure (contribu- tions to compulsory social security and the Labour Fund</i>						
zakup materiałów i usług		2623809,9	1131821,8	1016390,5	345595,7	130001,9
<i>purchase of materials and services</i>						
na obsługę długu publicznego		243560,5	105302,5	100204,7	26089,4	11963,9
<i>on public debt servicing</i>						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Including allocations for financing investment tasks of budgetary establishments.

**WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2011 R.**
**EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY DIVISION IN 2011**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM..... TOTAL	15073385,0	7463372,6	4211793,0	1993752,3	1404467,1
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo..... Agriculture and hunting	547972,5	294906,2	1892,6	4272,6	246901,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę..... Electricity, gas and water supply	38526,6	37323,9	1202,7	-	-
Transport i łączność..... Transport and communication	2640942,6	878561,7	706230,4	469230,8	586919,7
Gospodarka mieszkaniowa..... Dwelling economy	463442,2	255691,1	191436,3	12964,4	3350,4
Działalność usługowa..... Service activity	69108,2	25345,2	15615,5	23897,0	4250,5
Administracja publiczna..... Public administration	1187949,9	633076,0	256872,9	206464,6	91536,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpoża- rowa..... Public safety and fire care	274195,0	80896,7	107968,7	80890,0	4439,6
Obsługa długu publicznego ^b ..... Public debt servicing ^b	244095,6	105708,1	100204,7	26105,4	12077,4
Oświata i wychowanie..... Education	4780923,5	2746746,5	1345235,9	636836,7	52104,4
Ochrona zdrowia..... Health care	255832,1	44307,6	65547,7	72277,4	73699,4
Pomoc społeczna..... Social assistance	1782859,6	1072241,2	483993,6	223285,5	3339,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej .. Other tasks in sphere of social policy	307617,1	59082,4	73825,9	74039,0	100669,8
Edukacyjna opieka wychowawcza..... Educational care	389775,7	70851,0	194695,6	116487,2	7741,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska..... Municipal economy and environmental protection	810803,3	646843,9	151885,1	7122,2	4952,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego..... Culture and national heritage	545379,3	220446,0	208193,1	8628,6	108111,6
Kultura fizyczna..... Physical education	460216,7	223953,1	216772,0	6712,2	12779,4

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Includes public debt servicing and current expenditure of budgetary entities connected with this servicing.